

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Bestuur, Economie en Middelen

DATUM	19-5-2020	REFERENTIE	Geerke van Splunter
ONS NUMMER	820E5BCE	DOORKIESNUMMER	0615029192
NUMMER PS	2020BEM69	E-MAILADRES	Geerke.van.splunter@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	2	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk

Onderwerp Statenbrief:

Stand van zaken coronamaatregelen nr. 3

Voorgestelde behandeling:

Ter kennisname

Geachte dames en heren,

Inleiding

Wij hebben toegezegd u regelmatig te informeren over de ontwikkelingen met betrekking tot de coronacrisis en onze inzet in de bestrijding van de ongewenste neveneffecten van de noodzakelijke aanpak van dit virus. Voor u ligt de derde Statenbrief die u vanuit dat perspectief ontvangt.

Zoals eerder geschetst is onze insteek complementair te zijn op de aanpak van het Kabinet en die van onze 26 gemeenten. Dat betekent dat we handelen vanuit de provinciale taken, geen dingen doen waarin al wordt voorzien door andere overheden en veelvuldig in contact staan met Rijk en gemeenten om voortdurend de aanpak af te stemmen. Dat betekent ook dat we intermediair richting Rijk zijn voor onze gemeenten. Dit sluit ook aan bij de onderscheiden rollen van opdrachtgever en middenbestuur.

Door deze insteek ligt de focus bij thema's als economie, cultuur en recreatie en mobiliteit.

Daarbij zijn wij ons echter voortdurend bewust van het feit dat de impact van de coronacrisis vele malen groter is, burgers, instellingen en bedrijven op allerlei verschillende manieren raakt, belemmert en bedreigt in hun voortbestaan. In onze gesprekken met de samenleving komen ook dergelijke ervaringen veelvuldig op ons pad.

Op 7 mei heeft het Sociaal en Cultureel Planbureau een zeer lezenswaardig rapport uitgebracht over de brede maatschappelijke effecten Deze sturen wij u als bijlage graag mee.

De 1,5 meter samenleving

Nadat op 15 maart het Kabinet besloot om contact tussen mensen grotendeels proberen te voorkomen, werken, leren en recreëren mensen grotendeels thuis. Langzamerhand komt de samenleving nu weer in beweging, maar wel op 1,5 meter afstand. Dat betekent dat nog steeds grote groepen mensen grotendeels thuis blijven werken. Aannemelijk is dat die situatie nog geruime tijd zal voortduren. Dat betekent dat we in onze aanpak met die langdurige situatie rekening moeten houden. Van de acute hulp en maatregelen waar we ons de afgelopen weken op richten, richt de aanpak zich nu op de langere termijn. Ook betekent dit in onze ogen dat we niet langer corona als een tijdelijke aanpak moeten beschouwen, maar in ons reguliere handelen de impact van corona moeten vertalen.

Voorgeschiedenis:

Na de uitbraak van het coronavirus hebben wij ons als provinciale organisatie eerst georganiseerd op het voorkomen van verspreiding van het virus onder eigen werknemers, het borgen van kritische provinciale werkprocessen en het optimaal faciliteren van het massaal thuiswerken. Vervolgens hebben we ons ook georganiseerd, via de Taskforce Corona op de maatschappelijke effecten van het coronavirus. Daarbij ging het in eerste aanleg om acute noodhulp. De laatste periode staat in toenemende mate in het teken van (voorbereiding op de) 1,5 meter samenleving. Vanaf 11 mei wordt op onderdelen het maatschappelijk en economisch leven weer geactiveerd.

Essentie / samenvatting:

In de afgelopen maanden heeft zich grotendeels uitgekristalliseerd welke vraagstukken ten gevolge van de coronacrisis extra provinciale inzet vragen. Daarbij is steeds het uitgangspunt alleen daar te acteren waar de steun van het kabinet en onze gemeenten onvoldoende soelaas biedt voor getroffen organisaties en instellingen.

Voor veel partners zijn we vanuit onze rol als opdrachtgever van betekenis geweest door onze projectenportfolio op peil te houden, de voortgang van projecten te waarborgen en verleende subsidies en bijdragen niet terug te vorderen in 2020 als de daarbij behorende prestaties door corona niet volledig zijn/worden geleverd.

De afgelopen weken hebben we ook op andere manieren gemeenten kunnen ondersteunen en bedrijven en burgers een hart onder de riem gestoken. Denk daarbij aan het uitlenen van personeel en materieel (bv verkeers- en matrixborden), persoonlijk ambtelijk en bestuurlijk contact of participatie in een actie als Support your Locals. Ook het wekelijks opstellen en beschikbaar stellen van de monitor wordt gewaardeerd.

Mogelijk extra financiële inzet

Op een aantal aspecten wordt van de provincie (mogelijk) een grotere financiële ondersteuning gevraagd. Deze wordt meegenomen in de Kadernota 2021, waarover u volgende week separaat wordt geïnformeerd

Recreatie en toerisme

Als gemeld in de Statenbrief van 22 april (Cie. BEM) zijn we in overleg met de Utrechtse destinatie marketingorganisaties (o.a. Utrecht Marketing, RBT Heuvelrug & Vallei, Citymarketing Amersfoort en Woerden Marketing) over het herstel van de sector. Samen met hen, en in interprovinciaal verband, bezien we of in gezamenlijkheid kunnen aansluiten bij het initiatief van het Nederlands Bureau voor Toerisme en Verdragen (NBTC) "Duurzaam Herstel Bestemming Nederland". Onder de juiste voorwaarden zijn we bereid daar aan een financiële bijdrage te leveren, vanuit onze bestaande middelen voor toerisme.

Ook in de vorige Statenbrief meldden wij u de precare financiële situatie van Recreatie Midden Nederland. Die leek toen te moeten worden opgelost met een garantstelling. Daar is inmiddels met het eerder betalen van de deelnemersbijdrage een eenvoudiger oplossing voor gevonden.

Sport

De afgelopen weken hebben diverse onderzoeken de schade in de sport in beeld gebracht. NOC*NSF komt tot een optelsom van 950 miljoen voor de periode tot 1 augustus. De schadeposten lopen uiteen van de inkomstenderving bij ondernemers in de sport (300 mln. euro) tot wegvallende contributies bij verenigingen en kantine opbrengsten. Het Mulier-instituut bracht in het onderzoeksrapport 'Gevolgen van de coronacrisis voor sportverenigingen' de gevolgen in beeld voor de sportverenigingen én de behoefte aan ondersteuning. Ongeveer een kwart van de sportverenigingen in Nederland geeft aan dat noodmaatregelen, hulp of ondersteuning essentieel zijn om als vereniging de coronacrisis te kunnen overleven, maatregelen als vrijstelling van bondsafdrachten en het opschorten of tegemoetkomen van huurverplichtingen. Omdat ons sportbeleid nog in ontwikkeling is volgen we de interprovinciale lijn bij overleggen hierover maar doen nu geen financiële toezeggingen. Vanzelfsprekend nemen we de actuele problemen mee in onze planvorming.

Cultuur en erfgoed

De noden in het cultuur en erfgoed veld worden steeds duidelijker, terugkeer naar de oude situatie is nog niet in zicht. Vanuit verschillende kanten (Rijk, cultuurfondsen) worden middelen vrijgemaakt om de sector te hulp te komen. Op 13 mei zonden wij u middels een Statenbrief een voorstel voor een provinciaal steunpakket, en aanpassingen op het eveneens in deze commissie (BEM, 20 mei) voorliggende Cultuur- en erfgoedprogramma "Voor nu en altijd". Korthedshalve verwijzen we daarnaar.

Toezicht gemeentelijke financiën

Op 23 april heeft gedeputeerde Strijk de wethouders Financiën geïnformeerd met een brief over de gemeentelijke financiën in relatie tot het coronavirus. Naar aanleiding van deze brief organiseert gedeputeerde Strijk samen met de VNG Utrecht een conference call voor alle wethouders Financiën op dinsdag 19 mei.

Tijdens deze conference call zullen de gevolgen van het coronavirus voor de gemeentelijke financiën centraal staan. De impact van het coronavirus zal voor elke gemeente anders zijn, maar dat het impact gaat hebben op gemeenten staat buiten kijf. Gedeputeerde Strijk en de VNG Utrecht willen met de wethouders Financiën in gesprek gaan over hoe zij omgaan met de huidige maatregelen, wat er speelt binnen hun gemeente en hoe zij verwachten vorm te geven aan toekomstige ontwikkelingen. Hierbij staat centraal dat ervaringen tussen de wethouders gedeeld worden. Tijdens dit overleg zullen ook de huidige ontwikkelingen besproken worden. Hierbij kan gedacht worden aan het (mogelijk) bevriezen van het accres of hoe om te gaan met de kadernota.

Lokale en regionale journalistiek

Met name lokale media ervaren de gevolgen van de coronacrisis door sterk teruglopende advertentieinkomsten. De pluriformiteit, toegankelijkheid en de vitaliteit van lokale en regionale media is in het coalitieakkoord benoemd als belangrijk voor een goed bestuur en een gezonde democratie. Om een gezond journalistiek ecosysteem te ondersteunen, is een onderzoek gestart dat inzicht moet bieden in de kansen om lokale media te versterken. Vanuit Provinciale Staten is de belangstelling voor de lokale journalistiek en aandacht om de pluriformiteit te waarborgen groot. Het onderzoek dat nu door de provincie wordt uitgevoerd, neemt enkele maanden in beslag en leidt tot een proces waarin partijen zich gezamenlijk in moeten spannen voor een structurele versterking van de lokale omroep en media. Omdat dit op korte termijn niet bijdraagt aan de continuïteit van de lokale informatievoorziening, wordt onderzocht of de provincie op een andere en meer directe wijze financiële steun kan verlenen aan lokale media. Het Tijdelijk Steunfonds voor Lokale Informatievoorziening van het Rijk dient hiertoe als voorbeeld.

Bredere effect op vestigingsklimaat en update economie

Algemeen

Middels de wekelijkse coronamonitor en vanuit onze contacten met gemeenten proberen we zo goed mogelijk signalen uit de regio op te pakken met als doel hierop indien nodig te kunnen acteren.

Dat de impact van de corona crisis op de economie groot is blijkt o.a. uit bijgaande cijfers:

- Het CBS heeft berekend dat 40% van de Utrechtse bedrijven verwacht dat het bedrijf omvalt als de coronacrisis langer duurt dan 6 maanden. Dat is weliswaar minder dan het Nederlandse gemiddelde, maar nog steeds schrikbarend hoog.
- Het UWV becijfert dat ongeveer een derde van de mensen werkt in zwaar getroffen sectoren als verhuur en zakelijke dienstverlening, horeca, recreatie, cultuur, sierteelt, detailhandel (non food), etc.

Kort door de bocht heeft de consumentendienstverlening het zwaar in deze crisis, dit zijn ook de sectoren waar gemeenten hun zorgen over hebben geuit. Het verdienmodel van veel van de bedrijven werkzaam in deze sectoren ging uit van een bepaalde omzet per m². Met de corona maatregelen en in de 1,5 meter samenleving is dit verdienmodel veelal niet meer rendabel, zoals bij de horeca, cultuur, maar ook bij het openbaar vervoer. Deze consumentendienstverlening en de combinatie tussen o.a. cultuur en horeca (bruisende binnensteden) en natuur is een bepalende factor in ons Utrechts vestigingsklimaat; het bepaalt voor een belangrijk deel de aantrekkelijkheid van de Utrechtse regio.

Tot nu toe ligt de aandacht van het Rijk en gemeenten primair bij het steunen van bedrijven die dreigen om te vallen en inkomenssteun aan individuen. Naast het ondersteunen van deze korte termijn steunmaatregelen zal de komende tijd worden gekeken in hoeverre we ook maatregelen kunnen nemen die onze regionale economie en ons vestigingsklimaat op de wat langere termijn vitaal houden. Het gaat er, vanuit dit perspectief om niet alleen naar de problemen van individuele bedrijven en instellingen te kijken, maar juist naast het samenspel, de interactie. Dit vanuit het idee dat het geheel meer is dan de som der delen en sommige delen een bijzondere functie vervullen.

Voor de wat langere termijn kan gedacht worden aan het faciliteren van omscholingstrajecten gericht op een vitale arbeidsmarkt, het helpen maken van een digitaliseringsslag in de retail, maar ook het kijken of gemeenten ondersteund kunnen worden bij het vitaal houden van binnensteden en dorpskernen. Tenslotte is behoud en versterking van het groeivermogen door ondersteuning van toekomstgerichte sectoren en bedrijven (zoals in life sciences en digitale diensten) van belang voor het vergroten van de veerkracht van de regionale economie. Het vraagt in algemene zin nog meer dat we als provincie samen met gemeenten de verbinding tussen partijen organiseren om gezamenlijk naar oplossingen te zoeken om zo ons goede vestigingsklimaat te behouden. Deze crisis heeft daarmee niet alleen effect op economie of cultuur of op het openbaar vervoer, maar raakt breed aan ons provinciale beleid en vraagt om een integrale aanpak.

Monitoring

De economische effecten van de coronacrisis worden sinds begin april structureel gemonitord op basis van openbare bronnen. Deze monitor omvat landelijke en regionale informatie: cijfers over arbeidsmarkt en economische prognoses (voor zover beschikbaar), signalen uit bedrijfstakken en van individuele bedrijven. De monitor voorziet in een grote behoefte bij lokale partners.

Aanvullend hierop is in partnerschap met gemeenten Utrecht, Amersfoort en Hilversum, VNO-NCW (provincie Utrecht), MKB-Nederland (regio Midden) en Economic Board Utrecht een enquête onder bedrijven gestart om zicht te krijgen op de directe effecten van de crisis voor ondernemers en hun behoefte aan aanvullende maatregelen. De peiling wordt twee keer herhaald. Deze enquête loopt ook in Gelderland en Overijssel. Door hierop aan te sluiten kunnen regio's met elkaar worden vergeleken.

Het nieuwe pakket aan landelijke steunmaatregelen zal een grote invloed hebben op de regionale arbeidsmarkt en de economische structuur. Monitoring en analyse van het cijfermateriaal vormen een steeds integraler onderdeel van de beleidsvorming in deze crisistijd.

Utrecht Region Economische Corona Alliantie (www.economicboardutrecht.nl/corona)

De Alliantie wil ondernemers uit de regio Utrecht zo goed mogelijk bijstaan in deze moeilijke periode. Ze wordt ondersteund door Rabobanken in Midden Nederland, PWC, DHM Group, StartupUtrecht, VNO-NCW Midden, MKB Midden Nederland, Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) regio Utrecht (i.o.), gemeenten uit de regio Utrecht, gemeente Hilversum, provincie Utrecht, Utrecht Marketing en Economic Board Utrecht.

Inmiddels zijn er 82 concrete hulpvragen binnengekomen bij het Ureca loket. Na aanvankelijk meer aanbod dan vraag, komen er nu meer hulpvragen binnen. Om het bereik van het loket te vergroten is er een communicatiecampagne gestart en zijn communicatiepakketten gemaakt die worden verspreid via de provincie Utrecht naar onze gemeentelijke contacten en via VNO-NCW naar de ondernemersverenigingen in de regio. Het loket met daarbij de enquête, voucherregeling en COL-regeling worden ook meegenomen in diverse webinars die worden georganiseerd voor ondernemers. Het globale beeld van binnenkomende vragen bij het Ureca loket:

- Ondernemer waardeert telefonisch contact: luisterend oor/advies
- Veel waardering voor de snelheid waarmee URECA reageert
- Meeste vragen hebben betrekking op financiële ondersteuning en bestaande regelingen
- Snelle doorverwijzing naar de Corona Ondersteuningslening; de COL-regeling via Ureca loket
- Afwijzingen COL-regeling kunnen terecht voor aanvullend advies bij Ureca-loket
- Signalen van ondernemers worden vanuit Ureca loket doorgespeeld aan Rijk/Regio; bijv. de NOW-regeling is niet passend voor snelle groeiers en creatieve broedplaatsen zijn in zwaar weer.

Voucherregeling MKB

De impact van de coronacrisis is groot voor ondernemingen: niet alleen financieel, maar ook op het vlak van juridische zaken, HR, marketing en sales, hygiëne enzovoorts. Voor veel ondernemers staat de continuïteit van hun onderneming op het spel. De eerste ondersteuning vanuit het URECA loket is altijd kosteloos. Soms vragen hulpvragen echter om aanvullende expertise of verdieping, meer dan URECA belangeloos kan bieden. Om ook aan deze ondersteuningsbehoefte te kunnen voldoen, is een voucherregeling opgezet, als extra onderdeel van het URECA loket. De voucherregeling MKB biedt advies en ondersteuning op maat voor ondernemers in de regio Utrecht. Ondernemers krijgen afhankelijk van de complexiteit van hun vraag 1 of 2 vouchers die ieder goed zijn voor 5 adviesuren voor een maximaal bedrag van in totaal € 375,-. De eerste tranche omvat 250 vouchers en komt uit het bestaande budget economie. Middels deze vouchers kunnen ondernemers professioneel extern advies inwinnen om de uitgangspositie van de onderneming te versterken en zo de gevolgen van de corona pandemie het hoofd te bieden. De voucherregeling heeft daarmee als doel:

- Ondernemers helpen bij het maken van strategische keuzes om de continuïteit veilig te stellen;
- Ondernemers bijstaan in het uitwerken van scenario's en de impact ervan op hun verdienmodel;
- Ondernemers bijstaan bij gezondheidsvraagstukken voor personeel, klanten, leveranciers;
- Ondernemers laten kennismaken met nieuwe werkmethoden; online marketing, inzet social media maar ook de (gevolgen van) thuiswerken enz.

Update Col regeling uitgevoerd door ROM i.o.

Achtergrond

Het Kabinet heeft in totaal €100 miljoen beschikbaar gesteld voor overbruggingskredieten voor startups, scale-ups en innovatieve mkb'ers. Voor de regio Utrecht is € 9,3 miljoen beschikbaar.

De regeling is tot stand gekomen door samenwerking tussen het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, de gezamenlijke ROM's en TechLeap.nl, én in nauwe betrokkenheid van Invest-NL.

Met de middelen die het Ministerie beschikbaar stelt, zullen de ROM's overbruggingsleningen gaan verstrekken. De kwartiermaker voor de ROM Regio Utrecht heeft een team van regionale en financiële experts samengesteld om de regeling voor de regio Utrecht uit te voeren.

Actuele stand van zaken

De regeling is inmiddels twee weken open. Het beeld voor onze regio op 14 mei 2020 is als volgt:

Aanvragen	Aantal	Omvang €
Totaal ontvangen	122	€ 34,7 miljoen

Afgewezen	43	€ 12,7 miljoen
Doorverwezen naar andere ROM	4	€ 0,74 miljoen
Goedgekeurd	21	€ 4,1 miljoen
Nog onder behandeling	54	€ 17,2 miljoen

Toegewezen

Het aantal nieuwe aanvragen dat dagelijks binnenkomt schommelt na een piek in de eerste week nu tussen de 2 en 3. Inmiddels hebben de eerste 9 ondernemers hun lening daadwerkelijk op hun bankrekening bijgeschreven gekregen.

In behandeling

De verwachting is dat het toewijzingspercentage in de 54 posten die thans nog in behandeling zijn iets hoger zal uitkomen waardoor het verwachte percentage toewijzingen uiteindelijk rond de 40% - 45% zal uitkomen. Dat percentage sluit aan bij het landelijke beeld.

Afwijzingen

Van de afgewezen aanvragers hebben 6 zich gemeld bij het Ureca loket van de EBU voor ondersteuning op andere wijze of voor een eventuele nieuwe aanvraag. Hierover vindt afstemming plaats tussen het Ureca loket en de COL-regeling.

Volgende tranche

Naar verwachting (en hoop) zal het ministerie van EZK op 22 mei 2020 een 2^e tranche van € 100 miljoen aankondigen. Dit is nog niet zeker.

Met een volgende tranche zouden we de totale omvang aan binnengekomen aanvragen kunnen bedienen (mits rekening houdend met een beperkte doorloop van de instroom van 2 á 3 per dag en rekening houdend met een verwacht toekenningpercentage van 45%).

Mocht er geen nieuwe tranche komen vanuit EZK, dan zullen de ROM's hierover in eerste instantie het gesprek aangaan met EZK, omdat deze verwachting wel is gewekt. Als er wel een tweede (en evt. derde) tranche komt en ook deze wordt overschreden, dan zal voor de aanvragen die op dat moment nog in behandeling zijn op kwaliteit worden geselecteerd.

Individuele scholingsvouchers ter versterking vitaliteit technische arbeidsmarkt

De nu ontstane crisis heeft grote gevolgen voor de arbeidsmarkt. De technische branches hebben met de Technologieraad Regio Utrecht de afgelopen weken geïnventariseerd wat de ontwikkelingen zijn voor de technische sectoren en willen hier gezamenlijk op anticiperen. Dit heeft geleid tot een voorstel voor een pilot voor omscholing, die de provincie Utrecht voor een half jaar ondersteunt. Dit past binnen de doelstellingen van ons provinciaal beleid en is nu extra urgent, het wordt gefinancierd uit regulier budget. De pilot omvat de inzet van extra loopvermogen (arbeidsmarktcoaches en loopbaancoaches voor begeleiding) en een regeling met (om)scholingsvouchers om ervoor te zorgen dat mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt (ZZP'ers, uitzendkrachten, mensen die hun baan dreigen te verliezen of hebben verloren) behouden blijven of een baan vinden binnen een technische sector. Dit is een doelgroep die nu nauwelijks gebruik kan maken van bestaande regelingen. Het is belangrijk dat deze doelgroep niet buiten de boot valt, en dat we hen verliezen voor de technische sector. Ondanks de coronacrisis blijft de vraag naar technisch personeel de komende jaren groot is de verwachting van de technische branches; de bouwopgave blijft onverminderd groot en de energietransitie gaat door. De pilot wordt uitgevoerd door het Servicepunt Techniek en de Technologieraad Regio Utrecht.

Contact met de andere provincies

Sinds het uitbreken van de crisis vindt in IPO verband frequenter bestuurlijk en ambtelijk overleg plaats over de ervaringen, inbreng richting landelijke regelingen en de door provincies mogelijk te nemen aanvullende maatregelen. Door samen op te trekken kunnen we goede maatregelen delen, waar relevant tot een gezamenlijke beleidslijn komen en gezamenlijk waar nodig een sterk signaal richting het Rijk afgeven. Concreet wordt er in IPO verband gesproken met het Rijk over corona gerelateerde kosten en gederfde inkomsten. Wanneer we meer over de uitkomsten van deze gesprekken weten zullen we dit delen.

Contact met Utrechtse gemeenten

Als collegeleden hebben wij bestuurlijk contact met alle gemeenten. Ook is er wekelijks contact via de veiligheidsregio tussen de Commissaris van de Koning en de burgemeesters. Daarnaast zijn inmiddels alle 26 gemeenten zowel schriftelijk als telefonisch herhaaldelijk benaderd vanuit team economie om signalen op te halen en informatie te delen. De belangrijkste aandachtspunten hierbij zijn zorgen over de eigen begroting van gemeenten, behoefte aan het ondersteunen van een versnelde digitaliseringslag (met name voor ondernemers in

de retail en cultuur), verzoeken om kleinschalige subsidieregelingen voor winkeliers (gericht op het behoud van vitale binnensteden), zorgen over recreatie en toerisme en vragen over loketfuncties. Een concrete actie die is voortgekomen uit het contact met de gemeente Veenendaal is de 'Economische Top' op 14 mei. In dit overleg tussen de portefeuillehouder Economie, de wethouders economie van Veenendaal, Renswoude en Rhenen en een aantal bedrijvenkringen/ ondernemersverenigingen uit dit gebied werd gesproken over de gevolgen van COVID-19. Een groot deel van de gemeenten is benaderd op cultuurgebied, met het oog op de vorming van het eerder genoemde steunpakket cultuur. Ook met culturele en erfgoed-instellingen is daarover contact gezocht. Tot slot werd door de bestuurders een oproep gedaan om op een aantal dossiers juist in deze crisistijd stappen te zetten, zoals bij de energietransitie en bij ruimtelijke vraagstukken.

Mobiliteit

Stand van zaken openbaar vervoer en coronacrisis

Voor het openbaar vervoer en de gevolgen van de coronacrisis zijn recent landelijke afspraken gemaakt tussen Rijk, vervoerders en decentrale overheden. De afspraken bevatten twee punten:

- een protocol voor het reizen per openbaar vervoer geldig vanaf 1 juni 2020
- en een nog nader uit te werken akkoord op hoofdlijnen voor de vergoeding door het Rijk van gedeerde reizigersinkomsten in de decentrale OV-concessies.

Het protocol "Verantwoord blijven reizen in het Openbaar Vervoer" (bijlage) regelt in detail hoe dat verantwoorde reizen voor gebruikers en personeel er uitziet. Wat mogen reiziger en medewerker van elkaar verwachten? Hoe moet iedereen zich gedragen en welke maatregelen worden op stations, haltes en in materieel getroffen? Daarbij is specifiek aandacht voor uitwerking rondom handhaving. Met het protocol is voor vervoerders, OV-personeel, reizigers en maatschappelijke partijen duidelijk hoe en onder welke voorwaarden mensen gebruik kunnen maken van het OV.

Daarbij staat de gezondheid en veiligheid van medewerkers en reizigers voorop en is de operationele maakbaarheid uitgangspunt. Het heeft ook de nodige media aandacht gekregen; betrokken partijen zullen ook veel aandacht besteden aan de communicatie over de maatregelen. Meest in het oog springende punt is dat vanaf 1 juni 2020 het gebruik van een niet-medisch mondkapje door de reiziger verplicht is in het openbaar vervoer, omdat het niet altijd mogelijk is om de anderhalve meter afstand op alle momenten van een reis precies te kunnen aanhouden.

Vanaf 1 juni is het de bedoeling dat het openbaar vervoer weer zo veel mogelijk volgens de normale dienstregeling rijdt. Dit betekent dat dan maximaal 40% van de normale capaciteit in de voertuigen voor reizigers benut kan worden, gelet op de beschermende beperkingen van afstand houden en het vermijden van drukte. Dit betekent nog altijd dat het dringende advies is: gebruik het openbaar vervoer alleen voor noodzakelijke reizen.

Vanaf 1 juni 2020 geldt dit ook voor de Utrechtse concessies. Beide vervoerders (U-OV en Syntus Utrecht) bereiden zich hier nauwkeurig op voor. Zo maken zij afspraken met de (grote) middelbare scholen over het gebruik van het openbaar vervoer. Vertrekpunt hierbij is dat gebruik van de fiets zoveel mogelijk aangemoedigd wordt.

Wat betreft de beschikbaarheidsvergoeding van het Rijk voor het regionale openbaar vervoer. De regeling moet nog nader uitgewerkt worden. De regeling gaat er vanuit dat de decentrale overheden hun budget dat zij begroot hebben voor de concessies en de beschikbaarheid van het openbaar vervoer in 2020 beschikbaar blijven stellen, zoals door Provinciale Staten is vastgesteld bij het besluit over de begroting 2020. Het Rijk vergoedt vervolgens de dienstregelingsuren die niet gereden zijn volgens de normale dienstregeling als compensatie voor de weggevallen reizigersinkomsten (deze zijn de afgelopen maanden ongeveer 15% van wat gebruikelijk is geweest). Er is nog geen invulling gegeven aan de horizonbepaling in deze beschikbaarheidsvergoeding van het Rijk, maar hij gaat waarschijnlijk gelden tot het moment dat een bepaald nader vast te stellen percentage van de reizigers het openbaar vervoer weer gebruikt.

De regeling moet nog nader uitgewerkt worden, zodra deze uitwerking beschikbaar is, zullen wij u hierover informeren.

Bediening bruggen en sluizen

Nu in lijn met de kabinetsaanpak weer meer ruimte komt voor maatschappelijke activiteiten hebben we in afstemming met de andere vaarwegbeheerders in ons samenhangende vaarwegen-netwerk besloten het vaarseizoen te starten op 21 mei (Hemelvaartsdag). Hierdoor is sprake van ruimere bedieningstijden bij bruggen en sluizen.

Werkgeversaanpak en fietsstimulering

In de afgelopen week is, vanuit het programma Goedopweg (samenwerkingsverband op het gebied van mobiliteit tussen provincie Utrecht, de gemeenten Utrecht en Amersfoort en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), gestart met een onderzoek onder werkgevers, inwoners van de regio Utrecht en onderwijsinstellingen om meer te leren over nog bestaande belemmeringen in relatie tot thuiswerken en digitaal lesgeven op HBO en WO, zodat we kunnen bepalen of we daar als overheden nog een rol in kunnen spelen. Idee is bijvoorbeeld om thuiswerken en digitaal lesgeven op HBO en WO deels vast te kunnen houden als nieuwe normaal na corona. 45 bedrijven en werkgevers worden benaderd over dit onderwerp en helpen bij het uitzoeken en geïmplementeerd krijgen van maatregelen gericht op duurzame mobiliteit. Middels de platform functie van Goedopweg brengen we werkgevers bij elkaar zodat ervaringen en inspiratie uitgewisseld kan worden.

Via het zelfde programma zoeken we ook de afstemming met alle grote werkgevers om te kijken hoe we kunnen zorgen dat we niet allemaal tegelijk onze medewerkers en bezoekers naar onze gebouwen halen. Het openbaar vervoer kan met de huidige beperkingen die vervoersvraag niet aan. Een belangrijk gebied is het Utrecht Science Park (USP). Op verzoek van het USP zijn we ook met hen in gesprek omdat de daar gevestigde ziekenhuizen nu de bredere zorg weer gaan intensiveren en daarmee extra vervoersbewegingen verwachten.

Verder zetten we extra in op fietsstimulering via het project Ikfiets, om ervoor te zorgen dat mensen die korte ritten maken hiervoor zoveel mogelijk de fiets gaan en/of blijven gebruiken. Daarnaast ondersteunen we de gemeenten Utrecht en Amersfoort bij benodigde maatregelen om fietsen veilig te maken en te houden. Hierbij gaat het vooral om smalle delen van drukke routes en opstelruimte voor fietsers bij kruispunten. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeenten zelf, maar we merken dat wij expertise toe kunnen voegen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het bijdragen aan het zoveel mogelijk beperken van de ongewenste economische en maatschappelijke effecten die samenhangen met de noodzakelijke aanpak van het kabinet om de verdere verspreiding van het corona-virus te voorkomen. Daarbij richten we ons primair op het behoud van de diverse economische en maatschappelijke activiteiten binnen de provincie Utrecht en beschikbaar houden van de provinciale diensten, zoals openbaar vervoer en een betrouwbaar en veilig wegennet.

Financiële consequenties

De financiële gevolgen van de corona crisis worden betrokken bij de Kadernota 2021, welke volgende week aan u wordt toegestuurd.

Vervolprocedure / voortgang

Wij houden u periodiek op de hoogte door middel van een Statenbrief.

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Deze brief sturen wij u ter kennisname.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,

